

**B. SZABÓ GÁBOR
ILLÉS ISTVÁN
KOLOZS BORBÁLA
MENYHEI ÁKOS
SÁNDOR ISTVÁN**

A BIZALMI VAGYONKEZELÉS

Harmadik, bővített és aktualizált kiadás

orac | KIADÓ

Előszó

Az új Polgári Törvénykönyv Hatodik Könyvében, a megbízási típusú szerződések körében került szabályozásra a bizalmi vagyonkezelési szerződés. A magyar jogban ugyan kialakultak különböző szerződéses modellek az idegen vagyon kezelésére, és a rendszerváltozást követően az állami tulajdon vonatkozásában ezeknek tételes jogi alapjai is voltak, azonban az új Ptk. jelentős változást eredményezett. Az angolszász trust és a német jogterületen ismert *Treuhand* egyes vonásait is megjelenítő jogi konstrukció a magyar gazdasági életben és a joggyakorlatban is számos újdonságot eredményezett. Az új Ptk. hatálybalépése óta eltelt évek bizonyították, hogy a bizalmi vagyonkezelés egy eddig a magyar jogból hiányzó elemet pótol, olyan űrt töltött be, amelynek pótlására korábban külföldi jog elemeit kellett használni. Egy új jogintézmény bevezetése esetén a jogalkalmazó számos bizonytalansággal szembesülhet. Az új Ptk. hatálybalépése óta eltelt évek azonban bebizonyították, hogy a bizalmi vagyonkezelésnek helye van a magyar jogrendszerben, és a 2017-ben hatálybalépett jogszabály-módosítások javították a korábbi szabályozás hiányosságait. A Ptk. vonatkozó szabályainak módosítása által egyértelművé vált a vagyonrendelő felmondási jogának kizárási lehetősége. A vagyonrendelő halála, illetve jogutód nélküli megszűnése esetére a jogainak gyakorlására és kötelezettségeinek teljesítésére kijelölési jogot gyakorolhat, ami megteremtette a jogszabályi alapját a protektor működésének. A bizalmi vagyonkezelés és a Ptk. öröklési jogi szabályai közötti összhangot megteremtő rendelkezések értintik a kötelesrésszel kapcsolatos előírásokat és a vagyonkezelői tisztség létrejöttének időpontját. A Bvktv. jelentős módosítása az eddigi tapasztalatok alapján észszerűsített számos követelményt. Kiemelést érdemel továbbá, hogy 2019-ben került bevezetésre a vagyonkezelő alapítvány szabályozása, amely tovább bővítette a bizalmi vagyonkezelés alkalmazásának tárházát.

A kézikönyv bővített, harmadik kiadásának megírása során arra törekedtünk, hogy az elméleti és a gyakorlati tapasztalataink alapján útmutatót adjunk a bizalmi vagyonkezelés magyarországi alkalmazására vonatkozóan.

A kézikönyv részletesen bemutatja a vagyonkezelés polgári jogi vonatkozásait, az engedélyeztetéssel, az ellenőrzéssel és a pénzmosás megelőzésével kapcsolatos közigazgatási előírásokat, és lehetőség szerint mindenhol áttekintettük az egyes gazdasági mozzanatok adózási és illetékbeli vonatkozásait. Ezen túlmenően külön figyelmet szenteltünk a bizalmi vagyonkezelés határokon átnyúló aspektusainak is.

A kézikönyv megírásával szeretnénk a bizalmi vagyonkezelési konstrukció meghonosítását elősegíteni a magyar gazdasági életben, és hozzájárulni az egyes jogértelmezési problémák kezeléséhez. Sok esetben ehhez a külföldi minták rövid bemutatását is felhasználtuk, ami indokolt, mivel a vagyonkezelésnek napjainkra számos, nemzetközileg is általánosítható elve alakult ki, amelyekre a külföldi befektetők elvárásai miatt érdemes figyelmet fordítani.

Tartalom

A műben alkalmazott rövidítések feloldása.....	13
A szerzők rövid bemutatása.....	15
Előszó.....	17
I. fejezet: A bizalmi vagyonkezelésről általában	19
1. Miről szól a könyv?	19
1.1. A vagyonkezelés fogalma.....	19
1.2. A könyv tárgya, célja, módszere.....	22
2. A bizalmi vagyonkezelés eredete és helye a magyar jogrendszerben.....	23
2.1. A minta: a trust az angolszász jogrendszerekben	23
2.2. A bizalmi vagyonkezelés fogalma.....	25
2.3. A bizalmi vagyonkezelés elhatárolása más jogviszonyoktól	28
2.3.1. Megbízási szerződés.....	28
2.3.2. Gyámság, gondnokság	29
2.3.3. Ajándékozás, hagyomány.....	30
2.3.4. Harmadik személyek javára szóló szerződés	30
2.3.5. Letét	31
2.3.6. Fiduciárius hitelbiztosíték	31
2.3.7. Képviselő.....	32
2.3.8. Haszonélvezet.....	33
2.3.9. Tartási szerződés	33
2.3.10. Hitbizomány	34
2.3.11. Végrendeleti végrehajtó.....	34
2.3.12. Alapítvány.....	35
2.3.13. Gazdasági társaság.....	36
2.3.14. A befektetési alap	43
2.4. Egyéb vagyonkezelési jogviszonyok	45
3. A bizalmi vagyonkezelés gazdasági indokltsága.....	52
3.1. A bizalmi vagyonkezelés bevezetésének indokai	52
3.2. A bizalmi vagyonkezelés felhasználási területei külföldön	54
3.3. A bizalmi vagyonkezelés felhasználási területei Magyarországon ...	57
3.3.1. Generációs vagyontranszfer	58
3.3.2. Vállalkozási felhasználás	67
3.3.3. Biztosítéki célú felhasználás	70
3.3.4. Vagyonkezelés	71
3.3.5. Vagyonvédelem (felelősségkorlátozás)	73
3.3.6. Pénzügyi műveletek	74
3.3.7. Nyugdíjalap/előtakarékosság	76
3.3.8. Jótékonyosság.....	76

3.3.9. Adótervezés	77
3.4. A vagyonkezelési piac és szegmensei	77
II. fejezet: A vagyonrendelő	80
1. A vagyonrendelő státusza	81
1.1. Ki lehet vagyonrendelő?	81
1.1.1. Cselekvőképtelen vagy korlátozottan cselekvőképes vagyonrendelő	82
1.1.2. A cselekvőképesség integritásának megőrzése bizalmi vagyonkezeléssel.....	85
1.1.3. Jogi személy vagyonrendelő	85
1.1.4. A vagyonrendelő többes szerződési pozíciója.....	86
1.1.5. Több vagyonrendelő	89
2. A vagyonrendelő jogai és kötelezettségei	91
2.1. A vagyonrendelő jogai	91
2.1.1. Saját költségen gyakorolt ellenőrzési jog.....	91
2.1.2. Tájékoztatási és elszámoltatási jog; elszámoltatási jog a jogviszony megszűnése esetén	93
2.1.3. Kártérítésre való jog	94
2.1.4. A vagyon kiadására való jog	94
2.1.5. Más vagyonrendelő kijelölésének joga halál vagy jogutód nélküli megszűnés esetére.....	95
3. A vagyonkezelés főbb irányának és tartalmának meghatározása (Letter of Wishes)	96
4. A vagyonrendelő kötelezettségei.....	97
4.1. Tulajdonát ruházás a bizalmi vagyonkezelési szerződés alapján	97
4.2. Együttműködés és tájékoztatás	97
4.3. A vagyonkezelő díjának megfizetése	98
4.4. Az utasítási jog hiánya	98
5. Az állam mint vagyonrendelő.....	98
III. fejezet: A vagyonrendelés.....	102
1. A vagyonrendelés szakaszai.....	102
2. A bizalmi vagyonkezelés létrejötte.....	102
2.1. Szerződéskötés	103
2.2. Egyoldalú jogügylet	103
2.3. A vagyonrendelés alaki feltételei	104
2.3.1. A bizalmi vagyonkezelési szerződés alakisága.....	104
2.3.2. A végrendelet alakisága.....	104
2.3.3. Az egyoldalú nyilatkozat érvényessége	105
3. A bizalmi vagyonkezelési szerződés tartalmi elemei.....	105
3.1. A vagyonkezelés célja	106
3.2. A vagyonkezelési jogviszony alanyai.....	107

3.2.1. A vagyonrendelő meghatározása.....	107
3.2.2. A vagyonkezelő meghatározása	107
3.2.3. A kedvezményezett meghatározása	107
3.2.4. A protektor	110
3.2.5. Mellékszemélyek, segédszemélyek.....	110
3.3. A rendelt vagyon meghatározása.....	111
3.3.1. Ingatlan.....	111
3.3.2. Társasági részesedés	112
3.3.3. Iparjogvédelmi jogok	112
3.3.4. Járművek.....	113
3.4. A vagyonkezelő feladatai, kötelezettségei	113
3.5. A vagyonkezelés időtartama	113
3.6. A kedvezményezettnek részére járó juttatások	114
3.7. A vagyonkezelő díjazása	115
3.7.1. Fix díj	115
3.7.2. Sikerdíj.....	116
3.7.3. Kombinált díjazás	116
3.8. Kikötés jogvita esetére	116
3.9. Egyéb lehetséges kikötések a szerződésben.....	117
3.9.1. Titkossági kikötés	117
3.9.2. Módosítás.....	117
3.9.3. Teljesítés megköveteléséről történő lemondás	117
3.9.4. Értesítés	118
3.9.5. Engedményezés, tartozásátvállalás, jogátruházás, szerződésátruházás	118
3.9.6. Nyilvános bejelentések.....	118
3.9.7. Költségek	119
3.9.8. Példányok	119
3.9.9. Teljes szerződés	119
3.9.10. Harmadik felek	119
3.9.11. Érvénytelenség	120
3.9.12. Irányadó jog	120
3.9.13. A szerződés aláírása	120
4. A vagyonrendelés jogszerűtlensége	120
4.1. A fedezetelvonó ügylet	121
4.2. A joggal való visszaélés tilalma	122
5. A rendelt vagyon átruházása	123
5.1. A vagyonrendelés öröklési jogi következményei.....	124
5.1.1. Az osztályrabocsátási kötelezettség és vagyonrendelés kapcsolata	125
5.1.2. Az ági vagyon és vagyonrendelés kapcsolata	126
5.1.3. A kötelesrész és a vagyonrendelés kapcsolata	127
5.2. A vagyonrendelés következményei gazdasági társaság megszűnése esetén	129

6. A vagyonrendelés során felmerülő adó- és illetékkérdések.....	129
6.1. Adók.....	131
6.1.1. Belföldi magánszemély vagyonrendelést érintő adókérdések ...	131
6.1.2. Külföldi magánszemély vagyonrendelő által fizetendő adók ...	137
6.1.3. Belföldi gazdálkodó szervezet vagyonrendelő által fizetendő adók.....	138
6.1.4. Külföldi gazdálkodó szervezet vagyonrendelő által fizetendő adók	139
6.1.5. Belföldi magánszemély vagyonkezelő által fizetendő adók a vagyonrendeléskor	141
6.1.6. Külföldi magánszemély vagyonkezelő által fizetendő adók a vagyonrendeléskor	143
6.1.7. Belföldi gazdálkodó szervezet vagyonkezelő által fizetendő adók a vagyonrendeléskor	143
6.1.8. Külföldi gazdálkodó szervezet vagyonkezelő által fizetendő adók a vagyonrendeléskor	145
6.2. Illetékek.....	147
6.2.1. Belföldi vagyonrendelő által fizetendő illetékek a vagyonrendeléskor	147
6.2.2. Külföldi vagyonrendelő által fizetendő illetékek a vagyonrendeléskor	147
6.2.3. Belföldi vagyonkezelő által fizetendő illetékek a vagyonrendeléskor	147
6.2.4. Külföldi vagyonkezelő által fizetendő illetékek a vagyonrendeléskor	148
7. Számviteli és nyilvántartási szabályok a vagyonrendeléskor	148
7.1. Magánszemély és külföldi gazdálkodó szervezet vagyonrendelőre vonatkozó számviteli és nyilvántartási szabályok.....	148
7.2. Belföldi gazdálkodó szervezet vagyonrendelő.....	149
IV. fejezet: A vagyonkezelő	152
1. A vagyonkezelőről általában	152
1.1. A vagyonkezelő mint tisztségviselő	154
1.2. Ki lehet vagyonkezelő?	155
1.2.1. A szabályozás céljai	155
1.2.2. Polgári jogi követelmények.....	156
1.2.3. Közjogi szabályok	157
1.2.4. Szakmai alkalmasság	171
1.2.5. Üzletszerű vagy nem üzletszerű bizalmi vagyonkezelést válasszak?	000
1.3. A vagyonkezelői tisztség létrejötte és megszűnése, jogutódlás a vagyonkezelő személyében.....	177
1.3.1. A vagyonkezelői tisztség létrejötte.....	178
1.3.2. A vagyonkezelői tisztség megszűnése	183

1.3.3.	Jogutódlás a vagyonkezelői tisztségben.....	187
1.4.	Több személy részvétele a vagyonkezelésben.....	188
1.4.1.	Több vagyonkezelő eljárása.....	188
1.4.2.	Közreműködők igénybevétele és a kiszervezés	189
1.5.	A vagyonkezelői jogkörök, a vagyonkezelő kötelezettségei és felelőssége	191
1.5.1.	A vagyonkezelői szerepkörök sokfélesége	191
1.5.2.	A vagyonkezelő jogkörei (powers).....	192
1.5.3.	A vagyonkezelő kötelezettségei (duties)	196
1.5.4.	A vagyonkezelő felelőssége	212
1.6.	A vagyonkezelő jogai	220
1.6.1.	A kezelt vagyon birtoklásához való jog	220
1.6.2.	A díjazáshoz való jog	221
1.6.3.	A költségtérítéshez való jog.....	222
1.7.	A vagyonkezelő felügyelete	222
1.8.	A vagyonkezelőt érintő adózási és számviteli kérdések.....	224

V. fejezet: A vagyonkezelő alapítvány vagyonkezelése

1.	A vagyonkezelő alapítvány által végzett bizalmi vagyonkezelés speciális szabályai.....	
1.1.	A vagyonkezelő alapítvány által folytatható tevékenység	
1.2.	A vagyonkezelő alapítvány és az alapító közötti jogviszony	
1.3.	Az alapító és hozzátartozói mint kedvezményezettek	
1.4.	A kuratórium összetétele	
1.5.	Az alapítói jogok és kötelezettségek átruházása; az alapítói jogok gyakorlásának kijelölése	
1.6.	Az alapítványi vagyon felosztása az alapítvány jogutód nélküli megszűnése esetén	
2.	A tényleges tulajdonos meghatározása.....	
3.	A vagyonkezelő alapítvány által végzett bizalmi vagyonkezelés különleges szabályai	
3.1.	A bizalmi vagyonkezelési jogviszony létrejötte	
3.2.	Az irányadó jogszabályok	
3.3.	A kedvezményezett személye	
3.4.	A bizalmi vagyonkezelési jogviszony időtartama	
3.5.	Utasítási jog.....	
3.6.	A Bvktv. hatálya alóli kivétel	
4.	A szabályok rövid értékelése.....	

VI. fejezet: A kezelt vagyon jogi természete

1.	A kezelt vagyon jogi helyzete	226
2.	A kezelt vagyon megítélése a szerződésben szereplők szempontjából.....	228
2.1.	A vagyonkezelő kapcsolata a kezelt vagyonnal	228

2.2. A vagyonrendelő kapcsolata a kezelt vagyonnal.....	228
2.3. A kedvezményezett kapcsolata a kezelt vagyonnal	229
2.4. A vagyonrendelő és a kedvezményezett visszakövetelési joga	230
3. A kezelt vagyon és a szerződésben szereplő személyek hitelezőinek igényei.....	230
3.1. A kezelt vagyon hitelezőinek viszonya a kezelt vagyonhoz	230
3.2. A szerződésben szereplő személyek hitelezőinek igényei a kezelt vagyonra	232
4. A kezelt vagyon kapcsolata a külvilággal – a tényleges tulajdonosi nyilvántartás	000
5. A kezelt vagyon adózása	235
5.1. Adók.....	235
5.1.1. Áfa	236
5.1.2. Tao	239
5.1.3. Helyi adók	241
6. Illetékek	242
7. A kezelt vagyonhoz kapcsolódó számviteli kérdések.....	242
VII. fejezet: A kedvezményezett	244
1. A kedvezményezett státusza.....	244
1.1. A kedvezményezett meghatározása	244
1.2. A kedvezményezett személye	246
1.3. A kedvezményezett részére járó juttatások meghatározása.....	247
1.4. A célra rendelt bizalmi vagyonkezelés	248
2. A kedvezményezett többes szerződési pozíciója	250
2.1. A „kedvezményezett-vagyonrendelő”	250
2.2. A „kedvezményezett-vagyonkezelő”	250
2.3. A „kedvezményezett-protector”	251
3. A kedvezményezett jogi helyzete	252
3.1. A többség esetei.....	252
3.1.1. Több kedvezményezett és a kedvezményezettek egymáshoz való viszonya	252
3.1.2. A kedvezményezettek egymáshoz való viszonya (szimultán, szukcesszív).....	254
3.2. A kedvezményezett és a bizalmi vagyonkezelés többi szereplője közötti viszony.....	254
3.2.1. A vagyonrendelő és a kedvezményezett közötti jogviszony	254
3.2.2. A vagyonkezelő és a kedvezményezett közötti jogviszony ..	254
3.2.3. A kedvezményezett és a protector közötti jogviszony	255
3.2.4. A kedvezményezett és hitelezői közötti jogviszony	255
3.2.5. A kedvezményezett és egyéb hitelezők közötti jogviszony ...	256
3.2.6. A kedvezményezett megtérítési igénye a kezelt vagyonból szerzőkkel szemben.....	256

3.2.7. Átruházhatóság, jogutódlás.....	256
4. A kedvezményezett jogai és kötelességei.....	257
4.1. A jog a kezelt vagyon és annak hasznai kiadására.....	258
4.2. Ellenőrzési jog	259
VIII. fejezet: A vagyon kiadása a kedvezményezett részére	260
1. A bizalmi vagyonkezelés megszűnése.....	260
1.1. A vagyon kiadása	261
1.2. A vagyonra jogosult	261
1.3. A vagyonkiadás ideje	262
1.4. A vagyon kiadásának helye	262
1.5. A vagyon kiadásának kikényszeríthetősége	262
1.6. A vagyon kiadásának módja.....	262
1.7. A vagyon kiadásával kapcsolatos egyéb igények.....	262
2. A kezelt vagyon vagy annak hasznának kiadása során felmerülő adók és illetékek	263
2.1. Adók.....	263
2.1.1. A vagyonkezelő által fizetendő adók a vagyon vagy annak hozamai kiadásakor	263
2.1.2. A kezelt vagyon számviteli és adózási pozíciója a vagyon vagy annak hozamai kiadásakor	265
2.1.3. Belföldi magánszemély kedvezményezett által fizetendő adók a vagyon vagy annak hozamai kiadásakor.....	266
2.1.4. Külföldi illetőségű magánszemély kedvezményezett által fizetendő adók a vagyon vagy annak hozamai kiadásakor	270
2.1.5. Belföldi gazdálkodó szervezet kedvezményezett által fizetendő adók a vagyon vagy annak hozamai kiadásakor ...	272
2.1.6. Külföldi gazdálkodó szervezet kedvezményezett által fizetendő adók a vagyon vagy annak hozamai kiadásakor ...	274
3. Illetékfizetési kötelezettség a kezelt vagyon kiadásakor	275
4. Számviteli kérdések a kezelt vagyon és annak hozamai kiadásakor.....	277
IX. fejezet: A protektor	279
1. A protektorra vonatkozó nemzetközi szabályozás.....	280
1.1. Esetjogon alapuló szabályozás	280
1.2. Írott jogi szabályozás	280
1.3. Teljes körű szabályozás	280
2. A protektor fogalma	281
3. A protektor státusza	282
3.1. Ki lehet protektor?.....	282
3.2. A protektor viszonya a jogviszony többi szereplőjéhez	282
3.2.1. A vagyonrendelőhöz való viszonya	282
3.2.2. A kedvezményezetthez való viszonya.....	284

3.2.3. A vagyonekezelőhöz való viszonya	285
3.3. A protektor többes pozíciója a bizalmi vagyonekezelésben	285
3.4. Több protektor, protektori tanács	286
4. A protektor jogai és kötelezettségei	286
X. fejezet: A bizalmi vagyonekezelés nemzetközi adózási kontextusban	291
1. A kettős adóztatás problematikája.....	291
1.1. A kettős adóztatás.....	295
1.2. A nemzetközi kettős adóztatás problematikája.....	295
1.3. A kettős adóztatás kialakulása a gyakorlatban	296
1.4. A kettős adózási konfliktustípusok feloldása	298
1.4.1. Egyoldalú feloldás	298
1.4.2. Egyezményekkel történő konfliktusfeloldás.....	300
1.5. A modellegyezmények	301
1.6. Az adóegyezmények célja, tárgya.....	301
1.7. Magyarország adóegyezményei	302
1.8. Az adókikerülés megakadályozása.....	304
1.9. Az adóegyezmények szerkezete.....	305
1.10. A kettős adóztatás feloldása a beszámítási és a mentesítési módszerrel.....	306
2. A bizalmi vagyonekezelés és az adóegyezmények	306
2.1. A bizalmi vagyonekezelés személyének kérdése az adóegyezményekben	308
2.1.1. Személy.....	308
2.1.2. A transzparens – nem transzparens kezelésmód	309
2.1.3. Illetőség.....	310
2.2. A trust a magyar adóegyezményekben	311
2.3. A vagyon, illetve a vagyonekezelő illetőségére vonatkozó külföldi joggyakorlat	314
2.4. A külföldi jogesetek relevanciája.....	317
2.5. A haszonhúzó személye	317
2.5.1. A haszonhúzó megjelenése az adójogban.....	318
2.5.2. A haszonhúzó az adóegyezményekben	318
2.5.3. A haszonhúzó fogalmához kapcsolódó jogesetek.....	320
2.5.4. A haszonhúzó fogalmához kapcsolódó jogesetek relevanciája a magyar gyakorlat számára	323
XI. fejezet: Felhasznált szakirodalom	324

A bizalmi vagyonkezelés jogi konstrukciója 2014-ben került bevezetésre Magyarországon, és azóta szerves része lett a joggyakorlatnak. A kézikönyv harmadik, bővített kiadása az elméleti és a gyakorlati tapasztalatok alapján teljes körű útmutatót ad a bizalmi vagyonkezelés magyarországi alkalmazására vonatkozóan. Részletesen bemutatja a vagyonkezelés magánjogi szabályait, továbbá az engedélyeztetéssel, az ellenőrzéssel és a pénzmosás megelőzésével kapcsolatos közigazgatási előírásokat, valamint részletekbe menő áttekintést ad az egyes gazdasági mozzanatok adózási és illetékvonatkozásairól. A mű kitér a 2019-ben bevezetett vagyonkezelő alapítvány szabályozásának sajátosságaira, valamint külön tárgyalja a bizalmi vagyonkezelés határokon átnyúló aspektusait is.

A kézikönyv célja, hogy hozzájáruljon a bizalmi vagyonkezelés egyes jogértelmezési problémáinak kezeléséhez és elősegítse a gyakorlatban való alkalmazását.

9 789632 585826

Ára: 14 000 Ft

orac.hu
ptk2013.hu